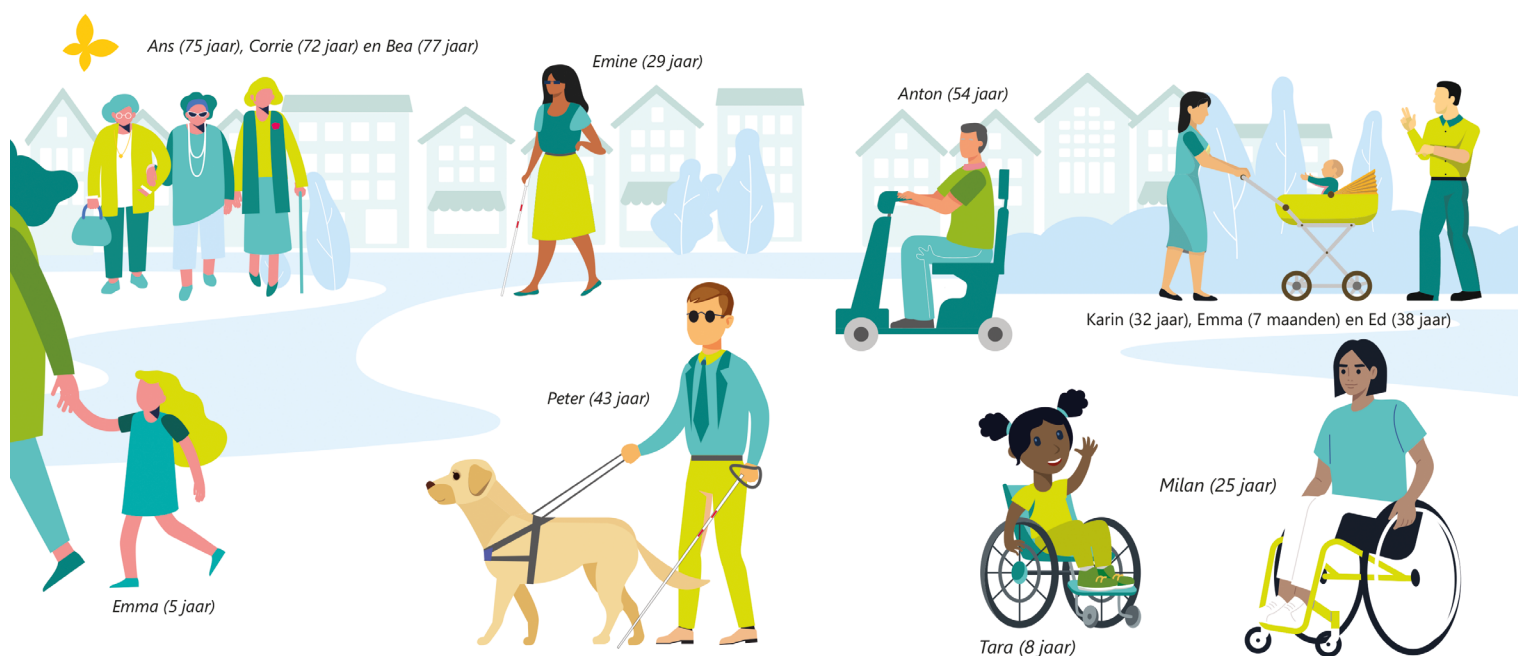

Harderwijk gebruikte handboek toegankelijkheid als basis

Openbare ruimte van en voor iedereen

Geen gemeente is tegen het toegankelijker maken van de openbare ruimte. Maar hoe pak je het aan, hoe maak je afwegingen? Adviesbureau Goudappel maakte een handboek met antwoorden op deze vragen. Het werd toegepast in de beleidsvisie 'Harderwijk toegankelijk voor iedereen'. Dennis van Sluijs en Marco Aarsen van Goudappel vertellen erover.

Gebruikers van de openbare ruimte met speciale wensen en behoeften.

Harderwijk streeft naar een inclusieve openbare ruimte en een gastvrije stad voor iedereen. Het handboek is geschreven om te inspireren en te enthousiasmeren om toegankelijkheid zo te borgen in het publieke domein. Marco: 'Het is belangrijk de "waarom"-boodschap centraal te stellen. Het gaat om mensen. Door de openbare ruimte vanuit deze beleving te benaderen, begrijp je waarom bepaalde zaken wenselijk zijn of juist niet. Zo zorgen we ervoor dat het handboek een document is dat ontwerpers er graag bij willen pakken. Dat het ze ook echt helpt om betere plannen te maken.' Het resultaat is een toegankelijk, interactief handboek dat de behoeften van de inwoners centraal stelt en concrete handvatten en richtlijnen biedt voor ontwerpers en beheerders van de openbare ruimte.

Bredere doelgroepenbenadering

'Een inclusieve openbare ruimte is zo ingericht dat iedereen van dezelfde voorzieningen en mogelijkheden gebruik kan maken en niemand wordt buitengesloten. Zo wordt de openbare ruimte van ons allemaal', vertelt Dennis. Dit betekent dat er voldoende aandacht moet zijn voor toegankelijkheid van de openbare ruimte. 'We denken hierbij al snel aan mensen met een beperking. Maar ook andere doelgroepen hebben extra aandacht nodig wat betreft toegankelijkheid van de openbare ruimte, zoals senioren of mensen met een kinderwagen of rollator.'

Marco Aarsen: 'Het is belangrijk de "waarom"-boodschap centraal te stellen.'

Iedereen met een fysiek hulpmiddel

Iedereen met een zintuiglijk lichamelijke beperking

Iedereen met een verstandelijke beperking

Kinderen

Ouderen

Doelgroepen van toegankelijkheidsbeleid.

Het wordt dan ook vaak onderschat hoe lastig het voor veel mensen is om zich te verplaatsen en te oriënteren in onze openbare ruimte. Juist daarom is in de beleidsvisie 'Harderwijk toegankelijk voor iedereen' gekozen voor een bredere doelgroepenbenadering om werkelijk te komen tot toegankelijkheid en zelfstandige mobiliteit voor:

- Iedereen met een fysiek hulpmiddel
- Iedereen met een zintuiglijke of lichamelijke beperking
- Iedereen met een verstandelijke beperking
- Kinderen
- Ouderen

Toegankelijkheidsniveaus met specifieke inrichtingskenmerken

Een stad is pas toegankelijk als dat voor de hele stad geldt. Daarbij geldt dat de inrichtingskenmerken moeten aansluiten bij de wensen en eisen vanuit de verschillende doelgroepen om zich goed te kunnen verplaatsen in hun dagelijkse leven. Het toegankelijkheidsniveau 'Basis' geldt voor de woon- en werkomgeving binnen de bebouwde kom van Harderwijk. De openbare ruimte is bruikbaar, bereikbaar en begrijpelijk voor iedereen.

Daarnaast is beschreven welke extra eisen er zijn op bijzondere en drukke routes en

Toegankelijkheidsniveaus in Harderwijk.

Dennis van Sluijs: 'De drie toegankelijkheidsniveaus hebben hun eigen wenselijke inrichtingskenmerken.'

plekken; dat heet in Harderwijk toegankelijkheidsniveau 'Basis Extra'. Dit betreft bijvoorbeeld de directe woonomgeving bij zorginstellingen en routes van en naar bepaalde sociale of medische bestemmingen, zoals een ziekenhuis, huisarts of apotheek. Dit zijn de gebieden waar bijvoorbeeld ouderen veel gebruik van maken. Om de zelfredzaamheid te vergroten is het prettig en wenselijk dat ze deze route zo zelfstandig mogelijk kunnen afleggen. Denk ook aan plekken en gebieden met een maatschappelijke en publieke bestemming, zoals het theater, het stadhuis en winkelgebieden.

En er zijn gebieden die niet volledig toegankelijk hoeven te zijn, maar waar wel een mogelijkheid moet bestaan om in het gebied te komen en het te ervaren. Dat heet in Harderwijk toegankelijkheidsniveau 'Groen'. Het is niet mogelijk om alle groengebieden en parkgebieden in Harderwijk in zijn geheel toegankelijk te maken voor alle doelgroepen. Dit zou bij-

voorbeeld veel eisen stellen aan alle paden in deze gebieden en zou de algehele natuurwaarde en -beleving niet ten goede komen. Tegelijkertijd is het doel dat iedereen een park- of groengebied in zijn of haar directe woonomgeving kan beleven. In Harderwijk is er daarom voor gekozen om in deze gebieden minimaal één route aan te brengen met toegankelijkheidsniveau 'Basis'.

Dennis licht toe: 'De drie toegankelijkheidsniveaus hebben hun eigen wenselijke inrichtingskenmerken. In het handboek heeft de gemeente deze uitgewerkt aan de hand van negen thema's: Voetpaden en trottoirs, Routegeleiding, Hoogteverschillen, Rustpunten, Oversteekplaatsen, Parkeren mindervaliden, Bushaltes, Speelplaatsen en Straatmeubilair. Hierbij is aandacht gegeven aan de aspecten: zien, horen, tasten, verplaatsen en gebruiken. Bij het opstellen van de inrichtingskenmerken is gebruik gemaakt van de CROW Richtlijn toegankelijkheid.'

Toegankelijkheidsnetwerk als totaalbeeld

De gemeente kan de toegankelijkheidsniveaus over elkaar leggen en komt daarmee tot het toegankelijkheidsnetwerk voor Harderwijk. Dit netwerk is overigens niet in beton gegoten. Het advies van Marco: 'Deze kaart is een levend document; het kan indien gewenst worden aangepast en uitgewerkt aan de hand van actuele inzichten. Het dient vooral om inzicht te geven in de drie toegankelijkheidsniveaus binnen de gemeente en laat zien waar de

TWEE DOWNLOADTIPS VAN DE AUTEURS

Toegankelijkheid krijgt extra betekenis met twee andere documenten. Ze zijn kosteloos te downloaden.

- * Inkijkexemplaar Handboek Toegankelijkheid Openbare Ruimte (via www.goudappel.nl)
- * Handreiking voetgangersnetwerken (via www.ruimtevoorlopen.nl)

Ga op stap met de doelgroep

plekken, gebieden en routes zijn met toegankelijkheidsniveau "Basis Extra". Het heeft als doel het gesprek aan te gaan waar de kansen en uitdagingen liggen op het gebied van toegankelijkheid.'

Tenslotte: vijf tips

'Maak een visie of handboek vanuit het perspectief van de mens en betrek deze mensen bij de creatie. Maak het niet alleen voor ze, maar ook met ze', tipt Marco. Aanvullend hebben de adviseurs van Goudappel vijf tips opgesteld voor gemeenten en ontwikkelaars die aan de slag gaan met toegankelijkheid. We delen ze met u en sluiten daarmee dit artikel af. *

Les 1 Ga op stap met de doelgroep en ontdek de stad of locatie

Les 2 Houd rekening met elke doelgroep: de openbare ruimte is van en voor iedereen

Les 3 Zorg voor een goede fasering, zodat je op termijn 100 procent toegankelijkheid kan garanderen

Les 4 Het handboek is een puzzelstuk voor het beheerplan van de openbare ruimte

Les 5 Maak het praktisch en concreet, dat maakt de uitvoering minder complex